

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗАБИЉАЊЕ ШАЛЕ.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — годишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве 10, — 5, — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Porcelangasse 56.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Телеграми.

Из Рушчука у Беч. Данас се враћа гостионичар Сахер у Беч. Ако мислите да је у Рушчку скувано што неповољно држите њега за јаку; јер њему је било поверено све кување.

Тиса Есларски Јевреји „Стармалом“. Но, хвала богу! нашао се онај нож, којим Естира Шољмошијева није заклана. Надамо се од увиђавности суда, да ће сада цела ствар лећи да спава.

Из Карловаца. Синод се свршава. Владике се разилазе. Анђелић остаје сам и чита „Усамљеног Јуношу;“ али то му не годи, — зато иде у Пешту на делегације, да буде бар виђен, кад неће бити чувен.

Спрам месеца.

У Пешти сам. Ноћ је тиха.
Доба глуво, доба немо,
(Чисто б' рек'о: доба слепо :)
Ја се шетам по улица,
На пијаци лепој стадох,
Где ј' завеса јуче пала
Са статуе Петефија.
Шешир скидам, — не пред кипом,
(На кипу је доста мана)
Шешир скидам пред споменом
Узорита великана.

„Ој Петефи, ретки створе,
Ти слободан метеоре.
Ти с' живео за слободу —
Не за ову, за оваку.
Ти си пао за слободу, —
Ал за другу ал за бољу.

Ој Петефи ретки створе,
Гладов'о си за живота,
(Твоја није то срамота :)
Ти си тако вешто знао
Насликати слику горку
Како ј' души кад с неправде
Ум полуди, —
Тоје било пророчанство
Ових наших дана худи!

Ој Петефи, ретки створе, — —
Шапуто сам јопште много,
И од мојих уздисаја
Саплео се зрачни венац
И диго се, узвио се
Око главе песникове.
Али ту је већем био
Један венац, много већи,
Тако исто уздисајни, —
Можда га је Српство цело
Од уздаха своји сплело.

Стајао сам спрам месеца
Гледао сам Петефија
Како стоји на висини
И диве се, чуде му се
Сви унуци Арпадови,
Гледао сам Петефија,
Гледо сам га спрам месеца,
Учини ми с' к'о да видим
Месечара, сонанбила,
Који боле срца свога
Месечини поверава.

Наједаред једна мисо'
Пролети ме као муња.
Бежи, бежи, — јер ти знадеш:

Опасно је сонанбил'ма
 Кад их когод несмислено
 По имену њином викне.
 И ја тебе, врли сине,
 Кад би сада, у по ноћи,
 По имену твоје викн'о, — —
 Да те викнем, врли тићу,
 Да те викнем: Петровићу!
 Ти би таки јао, пао,
 Не с висине твоје праве,
 Већ би пао у љубави,
 У штовању — код Мађара.

Пештанац.

Шетња по Новом Саду.

SXXVI.

Било је већ доста тужбе на нека наша већа места, као Панчево, Кикинду, Тител, Вршац и т. д., како је тамо овладало мртвило, те се не показује никакво кретање, не дају од себе никаква знака живота и као да их је когод успавао песмом: „Буји ми нај, бујни утишај уздисај!“ Но у новије доба као да се ствар на боље окреће, јер читамо по новинама извештаје и вести, у којима се почешће спомињу и та наша српска места, за која смо држали, да су у крилу Морфеја тако се већ успавала, да их ни врелом водом не би могао пробудити.

Тако читамо овдѝ дана у новинама, да је Панчево послало на откриће споменика мађарском песнику Петефију заступника, и то у лицу дра Григоријевића; у Кикинди даје српска добротворна женска задруга концерат, на којем нема ни једне српске ни славенске песме, јер би као што дописник изреком вели „дисонантне српске песме квариле хармонију лојалности“; у Тителу се уписују Срби у такозвани мађарски „кунстферијн“ у Будапешти и плаћају по 30 фор. на ту благодарну цел; исто тако чују се лепе вести и из других места наших, које су све знаци живота и свести српске: У Фугу агитује по па српски против избора честитог Србина за бележника; у Београду се госпе на врат на нос претплаћују на „Иберланд унд мер“ а неће да чују за красне „Српске илустроване новине“; у Бечеју се „братија“ упела и отима се за протинско место против народног честитог кандидата; у Карловцима се уводи у гимназију мађарски језик, и ако за Троједницу не важи дотични закон; у Сегедину вотирају српски банатски учитељи јавну захвалу мађарској даларди и обећавају свечано, да ће се у својим местима заузимати својски за ширење мађарског језика; у Бечкерек у српска читаоница не држи ни једне српске новине; у целој Шајкашкој пазаривају Лале само код Чивута; — и тако, као што видимо, свуда је весело и Србину се отварају двери лепше и сјајније

будућности. А ко их отвара: Он сам! И тако, као што сам већ једном приликом рекао, можемо слободно и сад рећи: Пропаст твоја од тебе — Србиљу!

Но пре него што пропаст та дође, да се обазремо мало и на друге ствари. У последње доба учесташе по нашим новинама расписи стечаја на упражњена места учитеља и учитељица, те се у стечају изриком захтева, да се потраживачи лично општини представе. Шта желе општинари да виде? Да ли ће да посматрају, да ли кандидати имају дугачке бркове, а кандидаткиње плаве или граорасте очи а танак струк? Па нашто је онда школска сведоѝба? Оваки стечаји сећају нас јако на оне огласе по бечким и пештанским новинама, који се почињу са „Jenes Fräulein“, по и ови не ишту увек „рандеву“, него се обично задовољавају са — фотографијом. Општине би ваљало да помисле, да су компетенти сиромашни људи и девојке, да многи од њих врло далеко живе, да девојке не могу путовати саме, него са старијим својим, дакле ту је двоструки трошак, а овамо није ни један компетент сигуран, да ће бити изабран, те је дакле често бадава трошак чинио. Осим тога нека помисле општине, да је баш озбиљним кандидатима и кандидаткињама понајвећма зазорно и непријатно, излагати се муштрајућим погледима каквог штуцерског општинског перовође или појањем својим угађати каквом дебелом председнику, који је свој укус у томе погледу наследио, са саланем и виноградом заједно, још од свога прадеде из средњег века! Него могле би се и општине задовољити са фотографијама од кандидаткиња (онда сведоѝбу школску не треба ни да шиљу), а да би и кандидатов глас у његовом одсуству могли чути, то би се могле општине задовољити са плочицом из фонографу Едисоновог, у који би учитељ могао отпевати који ирмос или тропар блудноме сину, или бар једно весело „многаја љета“, да може господин председник видети, да ли ће уча бити способан за свечаре или свињску даћу.

Кад ми је већ перо у руди још ћу да забележим овде и нешто, што се недавно догодило у Пожуну. На то су се сви смејали, који су за то дознали. Било је то скоро у свима новинама и сав свет одобрава то. Не мислим овде антисемитски покрет у Пожуну, него стихове некога адвоката, који је онде недавно умр'о, па се у његовим заосталим хартијама нашли. Ево како у мом рђавом преводу гласе:

Кад јуриста школе сврши
 Адвокатску радњу врши.
 Нема л' зато доста дара
 Изберу га за нотара.
 Ако за то нема знања
 Члан постане судског звања.
 Ни за ово није л' бистар
 Онда буде он — министар.

На ове стихове покојникове немам ја са своје стране ништа да приметим. Он је у томе имао више

искуства, па ће боље знати то од мене. Него ја би тим стиховима имао само да додам још ово:

Него људи ма'те тога
Већ држите „Стармалога“!
Пошљите му по форинту
На хартију и на тинту!

Аб.

Библијска питања.

31.

Да ли је у првим вековима за време гоњења Хришћана проглашен био „штандрехт“, као сада у појунском комитату, или се то држало за излишно?

32.

Да ли су за то Содома и Гомора пропале, што су и онда неки попови цовали народним посланицима матер — или је онда било још и поганијег чега?

33.

Да ли би се и данас код нас нашао какав Арија, који би заслужио да добије ћушку на сабору?

34.

Некад је Јаков сањао да су пред њим мердевине до неба, а да ли дотични пазовачки делија често сања мердевине до архимандритског чина?

35.

Да ли су се оних седам гладних година египатских толико отегле, као што се данас отеже избор надзорника текелијанума?

36.

Да ли је полиција вештија била у старо време, кад је одмах нашла убијцу Авеловог (Кајина) а за убијцу, што је убио човека у по дана на новосадској променади још се није дознало?

37.

Лотова жена се због љубопитства свог претворила у камен соли; кад би се женско љубопитство и данас тако каштиговало, би ли онда нужде било со чак из Вјеличке набављати или би је свуда било у изобиљу?

38.

Кад је патријар (Арсеније) довео наш народ у ову земљу, би ли ви мени знали казати, ко ће наш народ одавде растерати?

39.

Кад је Аврам хтео да закоље на жртву Исака, да ли су онда новине од тога направиле Тиса-Есларску аферу?

40.

Који је тороњ старији: онај вавилонски, или пак черевићки, на ком дудови расту?

Аб.

Закључци св. синода.

Истина да св. синод чува своје закључке као највећу тајну, те осим „Пешти наплова“ нико живи не зна шта је доконано, али ипак се поговара, и то

у посвећеним круговима, да је св. синод имајући на уму штедњу народних фондова и просвету народа српског донео ове закључке:

1. Да се митрополиту одреди плата од 15.000 фор, а остали приходи од Даља, Белог Брда и Борова, да иду у народни фонд на просветне цели.

2. Да се сви манастири употребе на просветне и хуманитарне заводе: тако ће у Гргетегу бити земљеделска школа, у Беочину лечење сиротиње сурутком, млеком и грођем, у Крушедолу ће се устројити купка и лечење хладном водом; у Раваници ће се основати сиротиште за сирочад без оца и мајке, где ће калуђери учити децу читати, писати у рачунати; у Привиној Глави биће болница (шпитаљ) са сиротињу, која нема новца да се о свом трошку издржава и лечи; у Бешенову ће се смесити виша девојачка школа, где ће ученице имати стан, храну и учење бесплатно; у Ремети занатлијска школа, коју ће похађати дечаци од 12 до 14 година, т. ј. после свршене основне школе, па док не оду за шегрте; шта је за друге манастире решено, нисмо могли да докучимо само се за Бездин и Ковиљ нагађа, да ће у њима имати стан, храну и потребне трошкове сиромашни српски списатељи.

3. Из народних фондова осигураће се излажење добрих и корисних српских листова, као „Школског листа“, „Невена“, „Голуба“, и „Стармалог“.

4. Из истих фондова основаће се у Сентомашу и Сомбору по једна винарска школа (Kellerwirtschaft); у Вел. Кикинди француска конзерваторија, која ће склапати програме за концерте српске добротворне женске задруге.

5. Сваки епископ обвезан ће бити сваке године да обиђе српске основне школе приликом испита, и том приликом допушта му се, да сме које сиромашно а добро дете заодети.

6. До сада уобичајени свечани и чести ручкови приређени у почаст мађарским професорима и дописницима „Пешти наплова“, имају изостати, а место тога има се тај новац употребити, да се захране наша сиротиња у овим гладним годинама.

7. Из народнога фонда имају се годишње 100 српских сиромашних девојака удати и свака добива мираз од 1000 фор. а. вр.

8. Из карловачке гимназије имају се хрватске књиге и мађарски језик одмах уклонити.

9. У калуђере се чизмарски и берберски шегрти, које је мајстор отерао, не смеју примати.

10. Новац из народних фондова неће се више давати под интерес мађарским спајијама, но само православним Србима.

Толико смо ми могли дознати за закључке св. синода и кад се то све оствари, онда држим да ће саборски посланици радо пристати, да без дневнице дођу у Карловце. Само би се имали неки квартири очистити од стеница а неке кафане од безобразних келнера.

Аб.

WWW.UNILIB.RS

Ћира. Може ли то бити —

Спира. Може.

Ћира. Шта може! Од куд знаш да може, кад ти још нисам ништа ни рекао?

Спира. Па ја ко велим доста зло кад у XIX. веку не би могло свашта бити. А друго, ја знам шта си хтео да ме питаш. Хтео си да ме питаш. Може ли то би-

ти, да Абердар уме тако писмо написати Ристи Данићу, за које се писмо после неколико дана нуди 600 ₰.

Ћира. Па зар већ и ти знаш? — Али гледај да то остане међу нама. Да се не чује од нас.

Спира. Драге воље. Ја би умео ћутати, само кад не би већ сви врапци на Београдским крововима о томе цвркутали.

Ћира. А зар цвркућу?

Спира. Цвркућу. Цвр! Цвр! Цвр!

Ћира. А да ли ти знаш што сад ради г. Стојан Новаковић?

Спира. Знам. Једи се.

Ћира. А зашто да се једи!

Спира. За то, што не може и бугарског митрополита да касира.

Ћира. А зашто да га касира?

Спира. За то, што при поздраву краља Милана није говорио тако, како је „Пештанском Лојду“ и Бечкој „Преси“ по вољи.

Ћира. Поручи му, нека се не једи, — јер му може шкодити.

Спира. Поручио би му, ал ме неће послушати. А баш и да ме послуша, неће му хаснити.

П у с л и ц е.

Ми се ономад нашалили, а арамбаша Ђурђић примио за готов новац, и ево већ је био један његов друг у сред Београда. До душе министра ни једног није однео, — (али њих ће однети неко други.)

Ала та кола „Турског Народа“ погано цврче! — Зар нема никога у Н. Саду да их добро измаже?

Нов министар трговине у Пешти зове се Сечени. У Србији се боје да не промене име, па да не буде Сеченас.

У Бечу сада сваке недеље иде Луфтбалон горе. Али који су били у њему, важу да се ни оданде не види крај Босанскога заплета.

Сад знамо зашто је прота Бранковић постао владиком. Јер иначе неби у синоду било никога ко би бранио Анђелићев предлог.

Ђука и Шука.

Ђука. Читам у једној књизи, да је карловачка гимназија добила 20.000 фтор. у сребру од Митр—

Шука. Шта, шта, од Митрополита?

Ђука. Не говори тако којешта! Од Митра Сабова, оснивача гимназије! Слава му! Аб.

Ђука. Кажу ти мени а за што праве жељезницу од Новог Сада до Карловаца, кад није нужна?

Шука. А како да није нужна?

Ђука. Шта ће, кад и онако иду сваки час каруце са четири коња између Новог Сада и Карловаца, па непрестано возе разну публику тамо амо: и старо и младо и мушко и женско? Аб.

Ђука. Какав је то бога ти пут, којим 'оди наш свети синод?

Шука. Свети синод?

Ђука. Да!

Шука. Зар не видиш: Све тисин 'од! Аб.

Одговорна питања.

Питање. Који је то брак, коме није довољн једанпуташња просидба?

Одговор. Жебрак.

Питање. Који крин (у Мађарској) никад не пати од суше, па ипак не може да процвета?

Одговор. Мокрин.

Питање. Који Тир не копа бесмислене канале, па ипак за то није ружан?

Одговор. Лептир.

Питање. Који сан не затвара очи?

Одговор. Блесан.

Питање. Који сирима увек у глави Ара(о) би-пашу?

Одговор. Мисир. (Знам ја да нисам добро одговорио. Требао сам рећи: касир. Али онда би ме полиција питала, којег касира мислим? Ал то нећу да кажем; нека и она што у напред погоди.)

КАД БИ БИЛО КАО ШТО НИЈЕ.

Кад би „Pester Lloyd био какав велики, велики голијат, који све може што год му се хоће, он би Црну Гору (од тешке мржње) појео за фруштук, —

Гдну грофу Андрашији.

Господине грофе! Туга ваша за украденим орденима коснула се и Нашег срца. И Ми смо ради да вам јаде ублажимо.

Ви сте заслужили да вам много већи орден обесимо о врат, — бар толики, колики је дефицит ваша политика обесила нама о врат. Но пошто Ми још нисмо сковали орден за велике заслуге, задовољите се са оним што имамо, са нашом колајном за мерите:

Ова колајна и ако је одвећ мала за вас, али има једно добро својство, — што вам је нико не може украсти,

Стармали.

П о с м р ч е.

Кад су после смрти једног појунског адвоката преметали његове артије, нашили су и на једну песму (коју покојник за живота није смео на свет да изда. Песма у преводу гласи овако:

а Србију би (од тешке љубави) на сребрном служавнику, под стакленим заклопцем подигао на орман и оставио — за ручак,

Јуристанска каријера.

Ако који јуриста кроз школе прохити,
Ни бриге му, — адвокат може увек бити.
Али ако покаже недовољна дара,
Ни бриге му, — тада ће га метут' за нотара.
Ако можда и за то има памет луду,
Може јоште аванзоват' у срескоме суду.
Видили се да није ни за то дорасто,
Још му једно остаје, — хајд' у министарство!

(Ова је песма протрчала већ кроз много новина и приметило се, да се паметне јуристе на њу смеју, а трајаве јуристе једе се, да искоче из коже.)

Све којешта!

Читао сам у „Родољубу“ допис, како је у Кикинди друштво „Гусле“ давало беседу са играчком, па вели, да од седам пијеса ни једна није била српска.

То мени не иде у главу.

Требало би те Кикињане позвати једаред у Сентомаш у госте, да виде како се приређују пијесе, па нека се двадесет пута пије, нема ту пијесе по француски по немачки, већ док се пије, пије се српски.

А да!

Лимун Ајваровић
Сентомашанин*)

*) Господине уреднице! Ћутите само, па да видите шпаса, како ће се узмвати Сентомаш (нарочито они који не знају за шалу) да ми уђу у траг. Ал не може ме погодити ни ђаво. — јер сам промену име.

Неколико црта из жив. мога пријатеља Стеве, кад је 1877/8 г. у Бечу служио као војничко-лечнички елев.

3. Како је био Стевин језик „belegt.“

Стева је уживао. Пливао је у радости, што је изиграо „реглама“ којем се покорави читави аустроугарска армада. Изгледао је самом себи важан. А да би му важност у његовим сопственим очима још већма скочила, то је од свог проналаска често чинио употребе, т. ј. често је после пет сати ујутру долазио кући.

Иза тако учестаног ноћног шетања разуме се, да није могао сваког дана отићи на визиту. Пронашао је, да је по здравље човечије боље, да се после пет сати пружи у кревет, него да чека на визиту, која је лети трајала од седам до девет сати. Тај други проналасак тако му се је јако допао, да сад после непреспаване ноћи никад није ни отишао на визиту, већ управо у елевску собу, па у кревет до ручка. Међутим је то пало у очи шефу његовог одељења. Неколико пута је прећутао. Као хасалио је, Стева ће се поправити. Али Стеви ни бригеша. Учестао, па га готово сваког дана нема на визити. Е баш се види, да човек неће да руши своје здравље! Него шефу се то досадило, па једном посла „оберарцта“, да овај види, шта Стева ради. „Ако је здрав, реците му да одмах диђе овамо!“ наредио је категорично шеф.

„Оберарцт“ оде у елевску собу, а кад тамо, Стева у велико спава. Једва га је пробудио.

„За име света, зар ви не знате, да требате доћи на визиту?!“

„Знам врло добро, г. оберарцте — одговори Стева буновно — али ноћас нисам ни трену — тако ме је глава љуто севала, а уз то имао сам и грозницу. После ме је напала дијареја.“

„Хм!“ рече оберарцт, пошто га је ухватио за било. „Покажите језик!“

Стева исплази језичину.

„Хм. Die Zunge ist wirklich sehr stark belegt. Дакле не можете устати?“

„Немогу, господине. Тек пре неколико минута задремао сам мало.“ „Оберарцт“ на то оде, да шефу рапортира, да је Стева одиста болестан, те с тога не може на визиту доћи, а Стева се на то окрену на другу страну и промрља: „Од ове силне пивушине и не био ми језик „stark belegt!“ па настави спавање даље.

4. Како је Стева са шпиритусом дугмад на „вафенроку“ чисто.

„Заклела се земља рају, да ће све тајне да се знају.“ О истинитости ове пословице уверио се и Стева. Испочетка никоме није ни пало на ум, да запита, за што Стева тако често после пет сати долази у шпитаљ. Али напослетку дознало се. Од уста до уста, па чује то и „оберштабарцт“, који је и онако о Стеви слушао, да воли весела друштва и свако алкохолно пиће. „Оберштабарцта“ је јако љутило, што Стева на тако бунтовнички начин изиграва „реглама“ и што уједно багателише његовау торитет, те не дође

к њему, да иште „пасиршајн“. С тога нареди „оберштабарцт“, да од сад сваког дана санитарски лајтнант у вече у девет сати инспицира елевску собу, па да сваког прибележи, ко у то доба од елева није код куће. О овој потајној одредби разуме се да Стева ништа није дознао, јер није имао никаквих свеза са „вишим“ круговима и баш тог дана не дође у девет сати кући. А није баш ни могао. Јер тога дана беше Константин и Јелена, па се морало славити. До душе Јелене не беше ниједне, али за то је било три Косте, па је весеље бујно текло све до белог дана. Стева тек у седам сати стиже до шпитаља онако накићен, па оде управо на визиту. Ту га је већ тражио ордонанс. Стева је намиришао да није чист посао. Међутим, ето ордонанса и по други пут. Овај му изручи „оберштабарцтов“ налог, да одмах после свршене визите дође на рапорт.

По свршеној визити, Стева оде у елевску собу, умије се, натуче „вафенрок“ и рукавице, па хајд на рапорт.

„Где сте ви ноћас били“ запита га оштро „оберштабарцт.“

„Био ми је, јављам покорно, тетак овде, па сам се с њиме заджао“ почео се Стева извињавати, мислећи да ће тако умекшати свога горонадног претпостављеног.

„Код војника не важи то ништа. Кад вам је ко од куће овде и кад хоћете с њиме преко дозвољеног времена да останете — онда за то морате од мене тражити дозволе, а не да читаву ноћ којекуда тумарате. Него знам ја све. Похватио сам ја ваше конце. Ви сте то често радили. Ноћу се скитате, а дању чмавате. И сад се висте још истрезнили, него из вас удара ракија као из казана.“

„Молим лепо, г. оберштабарцта, ја никад не пијем ракије.“

„Шта?“ викну оберштабарцт. „Дакле ја лажем? Рећићете ваљда још да ја ударам на ракију?“

„То не, никако! Али ја сам са шпиритусом чисто дугмад на „вафенроку“, па отуда тај мирис“ досети се Стева брзо.

„Браво!“ насмеје се „оберштабарцт“, ударивши Стеву по рамену. „За то, што сте се тако лепо досетили, имаћете место осам само четир дана „хауса-реста.““

Стева на то војнички одсалугира и оде, хвалећи бога, што је тако јефтино прошао.

5. Како се Стева осигурао од кредитора.

Осим вечите борбе са празном кесом, имао је Стева и са силним кредиторима да се бори. Ови су му формално скратили век, јер није било дана, а да није један од њих бар кучнуо на стевина врата. Ципелари, кројачи, маркери, келнери, гостионичари, кафеџије и праће сви ови окупили су сиромаша Стеву, као да он располаже са ротшилдовом кесом. Није добро ни дошао у своју собу са визите, а већ га по њих двоје троје чекају. Није ни

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

www.знао.rs куд ће од њих да побегне. Најзад се досети, како ће злу својој да доскочи.

Дивилне особе што долазе у војнички шпитаљ, морају ући на главну капију, а ту је дању држао стражу један Србин стражмештер. Овај је — као и сваки Србин — волео да пије. Стева се с њиме спријатељи, јер је често у гостиони преко од шпитаља за њега плаћао вина или пива, а по неки пут му ујутру и ракије у флаши доносио. Стражмештера је дирнуло то пријатељство, па рече после неколико дана Стеви, да му је јако жао, што није у стању, да му љубав љубављу врати. Стева му на то исприча своје тешке јаде, што их има са кредиторима, па запита онако лукаво, бил' се ту дало што помоћи?

„Ни бриге вас није, Србине! Ја сам целог дана ту на „торваху“, па когод запита за елева Стеву — не пуштам га унутра, па ма ваш рођени отац био.“

„Прекрасно!“ ускликну Стева, па од радости поскочи. „Само да ме овде нико не добије, а на улици је већ моја брига. Има хвала богу наш шпитаљ три изласка.“

И од тог доба ниједан Стевин кредитор није могао ући у шпитаљ. Стражмештер их је увек одбијао са речима, да је Стева већ отишао. Чак ни стевине другове није пуштао, да свог друга посете, јер се бојао, да и то нису какви кредитори. Међутим га је Стева, кадгод је могао, частио вином, пивом и ракијом.

Јеврејско питање.

А. Ето, сад омет многе новине доказују да у опште нигде и нема јеврејског питања.

Б. Нема јеврејског питања!?! А да шта је оно: „Имахате-л штхо на продхај“?

Тачан келнер.

Гост. Молим вас да ме сутра пробудите у пет сати, јер лађа полази у шест.

Келнер. Не мајте бриге, господине.

Сутра дан у 7 сати луна келнер на вратима:

„Господине, устајте брзо лађа је већ давно отишла!“

Од г. Аћима Анастасијевића, пароха у Шиду, добили смо писмо, у којем тврди, да он онакву коресп. карту, као што је штампана у прошлом броју „Стармалог“ никад нико не писао није. Међутим стигла је овамо још једна коресп. карта из Шиде, са онако исто скандалозним садржајем, и са потписом истог г. пароха. Држимо да би и у интересу г. Аћима било, да се подлацу у траг уђе, који под његовим именом, са његовим потписом онаке фамозне ствари у свет отправља. У маломе месту као што је Шид неће то бити тешко; можда ће се и на пошти дознати моћи, јер је отворена карта. **Уредништво.**

Позив на предплату

НА

„Стармалог“

С овим бројем почиње нова, последња четврт за ову 1882. годину. Молимо све оне, који до овога часа нису своју претплату поновили да то учинити изволе, а ми овај број шаљемо свима дојаконшим нашим претплатницима. Идући број слаћемо само онима, који су платили. Молимо и оне који нам дугују за прошлу коју четврт, да у најкраћем року свој дуг одуже, а ми сваком дужнику прилажемо цедуљу као опомену и позив да плати. Нека сваки помисли да се не могу новине на вересију издавати, и ко их чита, право је да за њих плати.

Издаваштво „Стармалог“.

Позив на претплату.

Препоручујући родитељима и сваком пријатељу подмлатка српског Чика Јовин лист „Невен“, који је младом нараштају тако омилио, ал јошп никако довољно материјалне потпоре стекао није — отварамо нову претплату на исти лист од почетка октобра до краја ове године са ценом од 1 фр, а. вр. (а за Србију и друге земље 2^{1/2} динара.)

Претплата се шаље наклади „Невена“ у Н. Сад.

Наклада „Невена“

Штампарија А. Пајевитћа

„НЕВЕН“

Чика Јовин лист

доноси у својој осамнајстој броју за 1882. ове чланке: 1. Четворо у корпи (песма са сликом) од Чика Јове 2. Дукат (изворна приповетка) 3. Ко другом јаму копа, сам у њу пада. 4. Наздрављач (са сликом) од Чика Јове 5. Шта можемо научити од Катона 6. Моји голубови (са сликом) од браца Бранка. 7. Посејдон или Нептун (са сликом). 8. Листићи најстарије приче 9. Разнолије 10. Даштања 11. Чика Јовина пошта 12. Позив на предплату.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, IX. Porcellangasse N. 56. — „Невен“, чика Јовин лист, излази двапут месечно на читавом табаку. Цена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. За Србију, Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 ф. 50 новч. на пола године, и шаље се на адресу: **Штампарије А. ПАЈЕВИЋА у Н. Саду.**

Још се могу добити сви бројеви „Стармалог“ од почетка до данас.

ИЗИШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА ГОДИНУ 1883.

уз сарадњу српских књижевника уређује Стеван В. Поповић.

ГОДИНА ДЕВЕТА.

Овај највећи, најбољи, најлепши и по томе и најјефтинији српски календар, који је за ово осам година распрострт у више од 110,000 комада по свима крајевима где год има Срба, штампан је и ове године новим словима, на лепој, углађеној артији брзотиском што штампа нарочито слике. —

Календарски део „Орла“ уредио је највештији зналац овога посла у нас проф. Александар Сандић. Овај део доноси: знамените године српске и опште, годишња времена, помрачења сунца и месеца, прквено рачунање времена, пасхалију, небесне знакове, сунце и планете, брижљиво описану планету владарку. У сваком поједином лепим знацима урешеном месецу стари и нови календариион, мене месеца, гатање о времену, предзнаке о години, радње месечне на дому и у пољу, народне и земаљске светковине, разне белешке, статистику земаља и владара, статистику Срба у карловачкој митрополији уз то чисте изрубрициране листове за бележење.

„Орао“ доноси и у овоме своје деветом лету за год. 1883 богат и одабран садржај урешен уметнички израђеним сликама.

ЗАБАВНО-ПОУЧНИ САДРЖАЈ

„Орла“ за годину 1883 грана се на ове одељке:

1. НАРОДНЕ ЗАДУЖБИНЕ: Животописи и завештаји: а) Хрисантије Николајевића, од Томе Крстова Поповића. б) Кузмана и Ане Рацковића, од С. Ајваза.
2. ПРИПОВЕТКЕ ИЗ СРПСКОГА ЖИВОТА: а) Велило, приповетка Стевана Ј. Јефтића. б). Ум за морем а смрт за вратом, од С. В. Поповића.
3. ИСТОРИЈА НАШИХ ДАНА: Ђузепе Гарибалди, народни јунак талијански, од Ј. П.
4. СРПСКИ КЊИЖЕВНИЦИ: а) Др. Данило Медаковић, б) Поп Димитрије Поповић, в) Атанасије Николић, од С. В. Поповића.
5. НАРОДНО ЗДРАВЉЕ: Алкохолизам, четврти чланак од др. Ђорђа Натошевића.
6. НАРОДНА ПРИВРЕДА: а). Писмо уреднику о пчеларењу, од Јована Живановића; б). Два Фрушкогорца. од Стеве Симоновића; в). Пољскопривредни чланци (И. Чичока. II. Шуме и њина важност) од В. Бурјана. г). Благословене вредне ручице од С. В. Поповића; д) Недајмо се варати, од Јефте Провлака, лицидера.
7. ПРАВНЕ ПОУКЕ: О судској продаји непокретнина (жуће или земље), од Др. С. Павловића.
8. ИЗ ПРИРОДЕ: а). О помрачењима, б). Вој са орлом, од М. Кречаревића.
9. ОПИС ЗЕМЉЕ И НАРОДА: О Црној Гори и о Црногорцима, по књизи Љ. П. Ненадовића.
10. ПЕСНИШТВО: Српчад око гуслара, песма Петра Ј. Петровића.
11. БЕЛЕШКЕ уз наше слике. Уз овај садржај иду Вашари и Огласи.

ИЛУСТРАЦИЈЕ

за „Орла“ израђене су уметнички у првим заводима у Бечу, Стутгарду, Паризу, Милану и Лондону.

„Орао“ за годину 1883 доноси ових 25 слика:

- I. Насловну слику: 1. Ђузепе Гарибалди, народни јунак талијански. II. Ликове: 2. Краљ Милан и краљица Наталија. 3. Хрисантије Николајевић. 4. Кузман Рацковић. 5. Ана Рацковића. 6. Др. Данило Медаковић. 7. Поп Димитрије Поповић. 8. Атанасије Николић. III. Историјске слике наших дана: 9. Гарибалди на челу својих добровољаца. 10. Величање и славље Гарибалда у Риму после смрти његове. 11. Генерал Скобељев на челу својих јунака. IV. Слике из Србије: 12. У механи бистре политику, од проф. В. Тителбаха. 13. Манастир Манасија и 14. Манастир Љубостиња од проф. В. Тителбаха. V. Слике из Црне Горе: 15. Кнез Никола I. прима и расправља тужбе. 16. Црногорац из околине Цетиња. 17. Црногорац са границе херцеговачке. 18. Бокелски и херцеговачки ускоци прелазе у Црну Гору. 19. Црногорски војвода. 20. Црногорци секу овце за пастрму. VI. Народне слике: 21. Српчад око гуслара и 22. Старина Новак, од Уроша Предића сликара. 23. Арбанаси на ратном збору у Призрену. VII. Слике из Фрушке Горе: 24. Манастир Шишатовца, од Ст. Николића. VIII. Слике из природе: 25. Орао напада на шумара.

„Орао“ за год. 1883 стоји само 50 новч. или 1 динар.

Наруџбине из Србије прима књижарница Велимира Валозића у Београду која рабатује по 20—25%. Из свију осталих крајева упућују се наруџбине на потписану штампарију, Растиривачима и купцима за готово дајемо највећи уобичајени рабат.

На „Орлови“ крили узлетио је „ЦАРИЊА“ мали календар са сликама за год. 1883. Цена му је 20 новч. или 2. гроша. Рабат и наруџбина као у „Орла.“

У Новом Саду 1-ог Октобра 1882.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду

Издавалац „Орла“ и „Цариња“.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS